

CENTRO DE ENSEÑANZA SUPERIOR ALBERTA GIMÉNEZ
ADSCRITO A LA UNIVERSIDAD PONTIFICIA COMILLAS

Guia -Dossier
Pràctiques IV
Grau en Educació Primària
Curs 2020–2021

COMILLAS
UNIVERSIDAD PONTIFICIA

ICAI

ICADE

CIHS

Índex

1. INTRODUCCIÓ	3
2. AVALUACIÓ DE LES PRÀCTIQUES IV	4
3. TREBALL AUTÒNOM DE L'ALUMNE	4
EVIDÈNCIES.....	4
DIARI DE PRÀCTIQUES	8
CONCLUSIONS.....	8
4. FUNCIÓ DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	9
CONSIDERACIONS SOBRE EL SEGUIMENT GENERAL DE LES PRÀCTIQUES:.....	10
CONSIDERACIONS SOBRE EL LLIURAMENT DE LES EVIDÈNCIES:.....	10
5. BIBLIOGRAFIA.....	12
6. ANNEXOS.....	12

1. INTRODUCCIÓ

El present dossier resulta de concretar les directrius contingudes a la guia docent corresponent a aquestes pràctiques i als Documents Marc, tant dels Graus en Educació com del Grau en Educació Primària. Els tres documents són de referència i, per tant, de lectura obligada. En concret, el *Document Marc per a les pràctiques del Grau en Educació Primària* especifica quines són les funcions dels tutors, tant del CESAG com dels centres de pràctiques, i dels alumnes; per la seva rellevància, convé consultar-les i tenir-les presents en tot moment.

En tot cas, el present document especifica, fonamentalment, les pautes de treball i de seguiment i avaluació del procés de Pràctiques IV. Les instruccions aquí contingudes i l'organització temporal de les pràctiques han de ser considerades per l'alumne, motiu pel qual es recomana adoptar aquest document com a referent al llarg de tot el procés.

L'entorn virtual de Pràctiques del Grau en Educació Primària recull tots els documents de referència, i serveix com a plataforma per a la publicació de notícies i comunicacions.

Es recorda que la gestió de les pràctiques implica la presentació obligatòria de documents de diversa naturalesa, exigits per l'Administració Educativa¹. Els alumnes obtindran informació respecte de quina documentació han de lliurar i dels terminis per fer-ho, a través de correu electrònic i/o entorn virtual. La no presentació d'algun d'aquests documents suposarà la no acceptació dels instruments d'avaluació.

Pel que fa al paper de l'alumne en les pràctiques, es seguirà l'establert al Document Marc. En tot cas, s'espera de l'alumne una incorporació activa i progressiva a les funcions docents en la seva plenitud, molt més enllà de la necessària funció d'observació. Malgrat la proposta de treball pedagògic implícit en aquest procés de pràctiques es centri molt en la recollida d'informació, es preveu que l'alumnat participi al màxim de la vida a l'aula, planificant, dissenyant i valorant propostes educatives ajustades a l'aula i a l'escola, i participant de tot el que això suposi en el dia a dia.

Els alumnes tenen oberta la possibilitat de cooperar, tant en termes de treball dins l'escola, com fora d'aquesta. Això podria suposar, fins i tot, la realització d'evidències conjuntes, sempre i quan la tutora n'estigui informada i hagi donat el seu consentiment. Aquesta cooperació podria produir-se entre alumnes que estan a una mateixa escola, però també entre alumnes que realitzen les seves pràctiques en escoles distintes.

Quant a l'organització temporal, les Pràctiques IV es desenvolupen a les escoles durant vuit setmanes, des de dia 6 d'abril fins a dia 5 de juny. Donat que es combinen les pràctiques com a tutors de primària i com a mestres de llengua estrangera, caldrà consultar i atendre's a les especificacions establertes al dossier de les pràctiques d'anglès. En tot cas, els alumnes hauran de fer un total d'hores lectives d'anglès que estigui entre 75 i 100 hores, durant aquestes vuit setmanes.

¹ La persona responsable de recollir i presentar aquesta documentació és Ana Core.

2. AVALUACIÓ DE LES PRÀCTIQUES IV

Tal com s'estableix a la guia docent de Pràctiques IV, els instruments d'avaluació fan partícips els propis alumnes, els tutors de centres i els tutors del CESAG. Les diverses produccions realitzades per l'alumne tenen un pes del 65% en la qualificació final de les pràctiques².

Les evidències i el diari es construeixen des del inici del període presencial al centre de pràctiques fins a la seva finalització, i es van revisant durant aquestes setmanes, per tal que es pugui obtenir retroacció respecte de la seva adequació formal, del seu ajust a les instruccions proporcionades i en base a la seva naturalesa pedagògica (rellevància, pertinència, entre d'altres). En aquest sentit s'espera dels alumnes que recullin i integrin aquelles pautes i orientacions per a la millora que els proporcionen els seus tutors i tutores. Les tutories establertes, però també aquelles que l'alumne pugui sol·licitar, constituïrien l'espai més adient per a la resolució de dubtes i la recerca d'orientacions.

En els propers apartats es concreten instruccions tant pel diari com per les evidències, i s'estableix el mecanisme de seguiment de les pràctiques durant el període presencial a l'escola.

3. TREBALL AUTÒNOM DE L'ALUMNE

El treball personal realitzat per l'alumne al llarg de les seves pràctiques es plasmarà en quatre tipus de produccions distintes que haurien de ser, com a mínim, les següents:

- dues evidències;
- el diari de pràctiques;
- una autoavaluació;
- unes conclusions finals.

Seguint amb el plantejament d'usar formats diversos per a la presentació d'evidències que s'inicià a les Pràctiques III, cap de les dues evidències adoptarà el format de redacció escrita. La primera consistirà en una exposició oral i la segona en una reunió de treball entre *mestres* (s'expliquen amb detall més a baix).

Així tot, el document que es presenti amb les altres produccions (diari, si es fa en versió electrònica, autoavaluació i conclusions) ha d'incloure una portada amb les dades de l'alumne i del centre de pràctiques, alhora que una bibliografia (s'entén que l'alumne haurà fet algunes consultes bibliogràfiques per fonamentar les pròpies reflexions i, sobre tot, per fer una de les dues evidències). Es poden afegir, si cal i si complementen la informació que l'alumne trobi necessària, alguns annexes (degudament citats al contingut) al final del document, ordenats i estructurats.

Evidències

A les pràctiques IV s'entén que els alumnes estan en condicions d'atendre als seus propis interessos i d'estructurar el seu propi treball dins uns marges més amples de presa de decisions, motiu pel qual no estan del tot pautats ni els continguts ni les estructures de cap de les evidències, sinó que són els propis alumnes els qui

² Els alumnes poden consultar la base per al càlcul de les qualificacions a l'arxiu *Excel* disponible al campus virtual.

les orienten en funció del propi procés formatiu i de les oportunitats que els brinda el context educatiu on realitzen les seves pràctiques. Aquesta obertura dóna, per tant, cabuda a la diversitat de circumstàncies, interessos i necessitats de cada alumne.

Així tot, donat que es vol aprofundir en el coneixement i l'anàlisi de la realitat i es pretén donar visibilitat als beneficis del **treball en equip del professorat**, les evidències es contextualitzaran en la modalitat de treball basada en l'**estudi de cas**. Aquesta metodologia permet l'anàlisi detallada i completa de fets, esdeveniments o problemes que es donen en situacions reals amb l'objectiu de millorar el seu coneixement i d'iniciar la seva resolució. La formulació d'hipòtesi, l'ampliació i el contrast d'informació o la reflexió en són eines essencials, així com l'ús i l'aplicació de coneixement tècnic a situacions reals i la presa de decisions. Per altra banda, l'anàlisi de situacions pròpies de la pràctica educativa es fonamenta principalment en processos de comprensió que es desenvolupen tant individualment com col·lectivament. El que interessa, en definitiva, és millorar el coneixement de les situacions d'aula i de centre (en profunditat i en extensió), així com la comprensió de la naturalesa complexa dels processos educatius (manejar alhora moltes variables distintes, adonar-se de la forma com es relacionen, del que implica dissenyar propostes d'intervenció ajustades a certes condicions, preveure possibles entrebancs, anticipar-se a certes respostes per part del context, considerar reaccions individuals i col·lectives, entre d'altres).

A les tutories de seguiment de les pràctiques, a més de desplegar-se la funció d'acompanyament del procés a l'escola, el tutor o la tutora del CESAG hi destinarà temps a guiar la reflexió, la discussió i l'anàlisi dels casos que presentin i treballin els alumnes, fent una funció d'orientació de tot el procés, de forma que els alumnes puguin ser protagonistes actius, tractant que intercanviïn opinions, construeixin coneixement, estableixin vincles entre teoria i pràctica i amplii les seves visions i perspectives inicials. En aquest sentit, tot el període presencial de pràctiques s'orienta, a més de a la participació activa dels i de les alumnes a l'aula, a la recollida d'informació i al treball sobre el cas.

Els i les alumnes treballaran de forma individual i en parella o grup petit (en funció de circumstàncies i nombre d'alumnes), primer seleccionant un aspecte de la realitat sobre el que volen aprofundir i després compartint-lo amb companys i companyes per al seu estudi, anàlisi, resolució, etc. Els alumnes que convisquin a un mateix centre podrien treballar junts en aquest cas si comparteixen interessos, amb certes garanties de participació i d'implicació (en aquest cas el tutor o la tutora del CESAG analitzarà conjuntament amb ells o elles aquesta possibilitat).

En finalitzar el període presencial a l'escola (en concret, la setmana immediatament posterior), els i les alumnes s'organitzaran en equips de treball per compartir els respectius casos i fer un treball específic orientat a comprendre'ls millor, analitzar les diverses situacions, detectar factors que mantenen la situació, valorar possibles intervencions, etc. Aquesta sessió constituirà el moment en què es *lliuraran* les evidències.

El procés general que l'alumne hauria de seguir és el següent:

1. Identificació del problema i construcció del cas.
2. Presentació del propi cas als companys.
3. Posta en comú del treball realitzat amb el cas del company: comentar, discutir, analitzar, valorar, ampliar informació...
4. Presentar propostes d'intervenció o de canvi.
5. Analitzar i valorar les diferents propostes.
6. Posada en marxa de la solució plantejada (no podrà complir-se amb les condicions de les pràctiques).

Evidència 1 (individual)

Evidència 2 (grup)

Aquesta feina (punts 1-5) s'estructura en dues evidències distintes.

E1. Descripció del cas

Aquesta evidència recull les dades rellevants de la situació d'interès detectada, i suposa plantejar de forma clara el problema o dilema que cal conèixer i comprendre millor per tractar de resoldre³. En aquest sentit, l'alumne/a **construirà un cas** vinculat al que està observant i/o experimentant al seu procés de pràctiques. Aquest cas hauria de reunir una sèrie de **condicions**:

- Incloure en la forma més completa possible els trets i condicions tant de la situació (accions, esdeveniments, variables implicades, dinàmiques...) com dels diversos agents protagonistes (conductes físiques i verbals –per acció o per omissió, en quins moments i situacions, en relació a qui,...). En aquest moment, cal obviar les pròpies opinions i judicis, fent referència exclusivament a dades objectives.
- Acompanyar la descripció del problema d'informació sobre la seva naturalesa (per exemple, forma com l'experimenten diferents persones, conflictes que genera, dubtes que desperta, reaccions, emocions,...).
- Definir bé el problema, incorporant tota la informació de context (és a dir, tots els elements que hi participen d'aquest problema, tractant d'identificar els factors que originen i mantenen la situació).
- Plantejar una sèrie de preguntes clau, clares i directes, que el cas genera.

Cada alumne presentarà oralment el seu cas als seus companys i a les seves companyes quan les pràctiques a l'escola hagin finalitzades (disposaran, per tant, de tot aquest temps per recollir amb garanties la informació necessària, fer-se preguntes rellevants, reflexionar al respecte, etc.). La informació relativa al cas hauria de ser manejable, és a dir, caldrà incloure informació suficient i ampla, considerant que la seva transmissió ha de ser clara, directa, atractiva i estructurada. Per suposat, es permetrà la realització de preguntes a qui presenti el cas (al final). A la presentació es podran incorporar tots aquells elements que facilitin als altres la seva ubicació en el context on s'està produint la situació o el problema descrit (fotografies, documents, plànols, etc.). En tots els casos, al final de totes les presentacions s'haurà de proporcionar a cada company/a una còpia de les preguntes generades pel cas sobre el que s'ha treballat durant les pràctiques.

³ En funció de quin sigui el tema seleccionat per l'alumne per al seu estudi de cas, es podria valorar compartir amb els o les mestres de l'escola aquest interès, per tal d'implicar-los i enriquir, en certa manera, la construcció del cas. Aquesta possibilitat haurà de ser analitzada amb cura prèviament amb tutors o tutores del CESAG.

En tot cas, els i les alumnes aniran comentant i presentant durant les setmanes de pràctiques als seus tutors o a les seves tutores del CESAG la informació que vagin recollint i construint, la seva visió del que estan observant respecte del cas, la integració de coneixements, les preguntes essencials que es fan i, finalment, un esborrany del contingut que presentarien als seus companys i a les seves companyes, de tal forma que es pugui produir un procés de retroalimentació que ajudi els i les alumnes a construir de la forma més completa i sòlida possible el seu cas, així com a preparar una presentació que garanteixi la transmissió de la informació essencial.

E2. Anàlisi del cas i proposta d'intervenció

Aquesta evidència no es lliura en sentit estricte sinó que *agafa vida*; en concret, adopta la forma d'una reunió de docents a la qual s'estudien i aborden els diversos casos presentats per a aquell grup d'alumnes⁴.

Cal tenir en compte que durant la presentació dels casos (evidència 1, per entendre'ns), cada alumne/a haurà de prendre notes per assegurar-se que posteriorment compta amb la informació essencial dels casos dels seus companys o de les seves companyes. Finalitzades totes les presentacions, els alumnes disposaran d'un temps (que es pactarà prèviament) per organitzar les pròpies anotacions, aclarir la seva visió del cas, revisar amb una mica de detall les preguntes que s'ha formulat el company o la companya, localitzar els fonaments pedagògics que hi estan implícits, i esbossar mínimament algunes reflexions/valoracions i propostes. Això s'haurà de lliurar al finalitzar la sessió, com a mostra de la feina individual que cada alumne/a ha realitzat sobre els casos dels altres.

Passat el temps concedit per treballar sobre els altres casos, es donarà pas a la reunió de treball entre docents, durant la qual no intervindran més que els i les alumnes (amb una excepció, comentada més a baix), amb la finalitat d'abordar tots els casos, per ordre (es pot pactar prèviament o assignar a l'atzar). La idea és evitar tota rigidesa i artificialitat en l'anàlisi i possible resolució dels casos, de forma que la conversa pugui fluir poc a poc, es vagi construint amb les diferents intervencions i finalment s'hagin pogut realitzar totes les aportacions possibles respecte de tots els casos. No es tracta tant, doncs, de lluir-se a nivell individual, sinó d'aprofitar el diàleg i el intercanvi per **construir** entre tots i totes un enfocament més complet i sòlid del cas i una possible resolució del mateix. Els i les alumnes podran usar qualsevol recurs que tinguin al seu abast sempre i quan tota la seva feina es sustenti en construccions pròpies i, si ho consideren pertinent al cas, realitzar alguna producció (aquesta no hauria de ser mai la finalitat de la reunió, en tot cas un mitjà, un recurs que es generaria de forma natural al llarg d'aquesta.

Caldrà considerar els següents requisits per a la participació en aquesta sessió:

- L'**anàlisi** hauria de ser un element essencial de les pròpies intervencions: què es pot obtenir de les situacions donades i/o proposades, quines implicacions i quin impacte existeixen, on es localitzen les causes, etc.
- Caldria justificar i **argumentar pedagògicament** les pròpies visions i opinions.
- S'haurà de demostrar **integració de coneixements** (la realitat educativa és complexa, té moltes arestes i, per tant, cal recórrer a explicacions i visions diferents, complementant-les).
- Les possibles **propostes** que es facin haurien de ser considerades des de diverses perspectives: què es faria, com, quan, qui i amb qui, a qui afectaria o es destinaria, a qui implicaria, amb quins recursos, a

⁴ Aquesta sessió serà enregistrada (en àudio o en vídeo) per tal de garantir els drets bàsics vinculats a tot procés d'avaluació.

través de quina organització educativa, mitjançant quin procés de presa de decisions i/o coordinació, etc.

Donat que no és possible fer un posterior lliurament d'aquesta evidència, per garantir que l'alumne té l'oportunitat de millorar la seva intervenció, durant la sessió de treball en equip dels alumnes (com a docents), el o la tutora realitzarà preguntes, si cal, que ajudin als alumnes a extreure aquells aspectes que no estiguin considerant, a obrir aquelles visions en les que s'estiguin tancant, etc. Llavors, no es farà *feedback* en sentit estricte però es possibilitarà una millora de les pròpies intervencions durant la mateixa reunió (més cap al final, i procurant interferir el menys possible, perquè siguin els propis alumnes els qui generin autònomament les pròpies idees, propostes, valoracions, etc.).

Diari de pràctiques

El diari és un dels instruments d'avaluació de les pràctiques. La seva importància radica en el fet que constitueix un element essencial per plasmar i fer visibles quines són les qüestions més significatives del procés d'aprenentatge que realitza l'alumne durant les pràctiques a l'escola. En ell, pot reflectir els aspectes que li criden l'atenció, les preguntes que li genera la realitat observada, les reflexions que emergeixen com a resultat de la seva interacció amb aquesta realitat, els aspectes que veu susceptibles de millora, les pròpies intervencions, etc. Tot plegat, i sempre que s'abordi des del criteri pedagògic, representaria el procés formatiu desenvolupat, en la mida en què informaria al tutor del CESAG de tot allò que l'alumne fa, observa, es qüestiona, aporta, analitza, etc.

Al *Document Marc de les Pràctiques del Grau en Educació Primària*, s'estableix tant la forma com s'entén el diari de pràctiques com les principals orientacions per a la seva realització, que es presenten a l'annex 2 del present document.

En tot cas, l'equip de tutors de pràctiques podria oferir algunes propostes per elaborar el diari, donat que és el quart curs que s'utilitza i tant l'experiència com el grau de maduresa de l'alumne com a docent podria permetre la introducció de nous elements per a la recollida d'informació i la reflexió i el treball sobre aquesta, alhora que s'aproparia l'ús d'aquesta eina als diferents usos que podria tenir a l'aula. En general, aquestes propostes s'orientarien a aspectes més focalitzats, sobre els que es realitzaria un treball de major profunditat (per oposició a la diversitat d'aspectes sobre els que no es fa necessàriament un treball continuat ni profund).

Conclusions

Les pràctiques han de cristal·litzar en un procés reflexiu del que s'extreguin una sèrie de conclusions, que l'alumne hauria de redactar i presentar. S'espera que en elles es faci referència, al menys, als aspectes següents:

- es descriguin 3 aportacions del centre de pràctiques al desenvolupament del propi perfil com a docent, indicant (per a cada una) quina importància tenen.
- es descriguin 3 oportunitats d'actuació i d'aprenentatge que s'esperaven per part del centre de pràctiques i que no s'hagin materialitzat una vegada arribat al final, explicant en quina mesura han pogut influir negativament en el propi procés formatiu (funcions que no s'han pogut exercir, actuacions que no s'han pogut dur a terme, agents amb els que no s'ha pogut interactuar o intervenir, etc.).

- es sintetitzin els principals aprenentatges, per la qual cosa es plantegen les següents qüestions com a guia: et trobes en el mateix punt ara que quan començares les pràctiques?, has pres consciència d'estar en pitjor/millor situació de la què pensaves?, has avançat?, en quines qüestions concretes (habilitats, coneixements, actituds, creences, sensibilitat, recursos)?, què diries que t'ha ajudat en aquest sentit?, com creus que actuaràs en el futur considerant el que acabes de comentar?,...
- es revisin els objectius marcats a l'entrevista final de les Pràctiques III i es comenti en quin grau s'han treballat i s'han produït millores al respecte;
- es formulin dos o tres objectius de millora i d'aprenentatge per al futur, com a mínim (cal tenir en compte que han de ser del tot coherents amb el que s'hagi plantejat al llarg de les sessions de seguiment i/o del diari). Especificar què caldria fer per aconseguir aquests objectius, és a dir: quines coses es farien, amb qui es podria col·laborar per fer-les, en quins terminis, i com i quan es comprovaria la pròpia evolució al respecte.
- es presenti una frase (pot ser pròpia o aliena –sempre que se'n indiqui la procedència-) que reflecteixi el propi procés en aquesta assignatura. Explicar per què s'ha escollida i què representa al context de les pròpies pràctiques.

L'alumne/a pot incloure qualsevol altre tipus d'informació que consideri adient i necessària, aspecte que serà especialment valorat, considerant que l'alumne/a es troba al final del seu procés formatiu.

En tot cas, cal considerar que les conclusions:

- Han de ser **concretes i específiques**, per tant, cal fugir d'informacions massa globals, ambigües, òbvies o indeterminades.
- Han d'estar **contextualitzades**, és a dir, han de tenir sentit dins el conjunt del que s'ha reflectit al diari, a les evidències i al llarg de les tutories.
- Han d'estar estrictament **connectades a un mateix**.

4. FUNCIO DE SEGUIMENT I AVALUACIO

La funció de seguiment que es realitza des del CESAG s'orienta a la millora del procés formatiu de l'alumne. Es tracta d'un procés en què el tutor o la tutora acompanya a l'alumne gràcies a la informació que aquest i el tutor o la tutora de l'escola li proporcionen. Aquest acompanyament té una naturalesa estrictament pedagògica, la qual cosa implica ajudar l'alumne a adonar-se'n de quines són les coordenades més rellevants del seu procés, comprendre el paper que està exercint a l'aula, obrir-li interrogants, potenciar la reflexió i l'anàlisi educatives ajudar-li a detectar necessitats de formació, facilitar-li l'adquisició de recursos que li permetin millorar, i contribuir a la definició d'objectius formatius.

Aquesta funció s'exerceix durant les tutories de seguiment que es realitzen durant el període presencial, i que també es centren en el seguiment del treball autònom que està realitzant l'alumne (evidències, diari, etc.). En finalitzar l'avaluació del procés de pràctiques, el tutor o la tutora mantindrà una entrevista final individual amb cada alumne on es proporcionarà feedback d'aquest procés i es recolliran les principals consecucions i els objectius de millora del futur (en aquest cas, professionals). D'això se'n farà registre a una acta, de la que l'alumne tindrà una còpia.

Consideracions sobre el seguiment general de les pràctiques:

- Com a molt tard el tercer dia des del inici del període presencial al centre, l'alumne haurà de lliurar a través de l'entorn virtual el seu horari al centre. Es recorda que les hores complementàries són de **rigorós compliment**.
- Els alumnes assistiran al CESAG setmanalment per realitzar el seguiment amb el seu tutor o la seva tutora de pràctiques. L'assistència, tal com s'estableix al *Document Marc*, és obligatòria, motiu pel qual i se'n farà seguiment de la seva assistència. Convé que justifiqui la seva absència, si escau, amb la major antelació possible (la no justificació tindrà efectes en la qualificació). Es recomana recuperar la tutoria.
- En tot cas, cada tutor podrà convocar als seus alumnes quan ho consideri convenient, en funció de les necessitats detectades i del desenvolupament de les pràctiques, ja sigui en grup o de manera individual.
- Els alumnes poden demanar tutories per tal de discutir aspectes de les pràctiques, rebre assessorament, realitzar consultes, etc. Convé que la sol·licitud es faci amb la màxima antelació possible, per tal que el seu tutor o la seva tutora es pugui organitzar.

Consideracions sobre el lliurament de les evidències:

La primera evidència tindrà dates de lliurament que caldrà complir per tal d'obtenir-ne *feedback*; fora de la data establerta el tutor corresponent podria decidir no fer *feedback* si considera que l'alumne ha sobrepassat en excés i de manera no justificada la data de lliurament. Cal tenir en compte que les pràctiques, com la resta de les assignatures dels estudis de grau, tenen un important component de procés que no es pot ignorar, tant en relació a la formació com en relació a l'avaluació. En aquest sentit, si l'alumne no realitza els lliuraments corresponents en les dates indicades (i per tant no rep ni incorpora el corresponent *feedback*) s'entén que no realitza cap procés, la qual cosa afectaria seriosament a la seva qualificació.

En tot cas, és molt important assegurar-se que es comprenen les instruccions i el sentit de les evidències, així com acordar una estructura bàsica per a cada una amb la tutora, abans de realitzar-les. Respecte de les conclusions, cal tenir en compte que aquestes convé recollir-les mínimament a mida que es realitzin les pràctiques, perquè malgrat tenen una funció de tancament del procés, reflecteixen molt del que ha esdevingut durant aquest i per tant, quan es realitzen exclusivament al final, existeix el risc que algunes d'aquestes conclusions, quedin ignorades, desconsiderades o oblidades.

La data de lliurament de la resta de produccions (diari, conclusions i autoavaluació) es farà e mateix dia que la sessió presencial corresponent a la segona evidència. Per fixar aquesta data, es considerarà l'opinió dels propis alumnes, que serà tinguda en compte sempre i quan la seva proposta no interfereixi amb altres processos (TFG, per exemple).

A continuació es presenta una taula que recull informació respecte del contingut principal de cada sessió de seguiment (que podria variar en funció de les necessitats de supervisió de cada procés) durant el període presencial i no presencial al centre. En color verd es presenta allò que es faria en la tutoria presencial, en blau, el que faria l'alumne autònomament (no presencial).

Per facilitar la ubicació de l'alumne, el cronograma que es presenta a continuació inclou en color blau informació relativa a les pràctiques d'anglès, que cursen tots els alumnes.

Setmana	Contingut de les sessions de seguiment durant el període no presencial
28 octubre a 1 novembre	Seminari inicial de Pràctiques IV (aspectes administratius)
16 a 20 març	Seminari inicial de Pràctiques IV (aspectes formatius)
Setmana	Contingut de les sessions de seguiment durant el període presencial
Primera setmana (12 abril)	Seguiment pedagògic del procés de pràctiques a l'escola. Posta en comú d'interessos per a la redacció del cas (per facilitar el registre al diari).
	Revisió de la rúbrica d'autoavaluació, i revisió dels objectius marcats a finals de les Pràctiques III.
Segona setmana (19 abril)	Seguiment pedagògic del procés de pràctiques a l'escola. Revisió del diari de pràctiques.
	Creació d'una estructura pròpia per presentar la informació essencial del cas. Lliurament de l'evidència de les pràctiques d'anglès, per a la seva revisió.
Tercera setmana (26 abril)	Seguiment pedagògic del procés de pràctiques a l'escola. Seguiment de la construcció del cas.
	Construcció del cas.
Quarta setmana (3 maig)	Seguiment pedagògic del procés de pràctiques a l'escola. Seguiment de la construcció del cas.
	Construcció del cas.
Cinquena setmana (10 maig)	Seguiment pedagògic del procés de pràctiques a l'escola. Seguiment de la construcció del cas.
	Lliurament de la carpeta d'aprenentatge de les pràctiques d'anglès i de l'enllaç al vídeo. Construcció del cas.
Sisena setmana (17 maig)	Seguiment pedagògic del procés de pràctiques a l'escola. Seguiment de la construcció del cas.
	Construcció del cas.
Setena setmana (24 maig)	Seguiment pedagògic del procés de pràctiques a l'escola. Seguiment de la construcció del cas.
	Construcció del cas.
Vuitena setmana (31 maig)	Seguiment pedagògic del procés de pràctiques a l'escola. Seguiment de la construcció del cas.
	Construcció del cas.
8 a 12 juny	Sessió presencial de lliurament d'evidències. Entrevista final (setmana següent). Seminari final valoració Pràctiques IV.

Quant al lliurament de les evidències, el que es proposa és una presentació en l'estat més complet possible, que proporcionarà informació a la tutora sobre la manera com s'està enfocant, així com sobre l'adequació respecte del que es demana. La tutora en farà *feedback*, que s'espera l'alumne incorpori a mida que transcorren les pràctiques, fins al moment de lliurar la versió final de cada evidència, a la sessió presencial. El grau en què s'incorpori el *feedback* de la tutora es tindrà en compte en el procés d'avaluació de les evidències.

5. BIBLIOGRAFIA

- Benito, A.; Cruz, A. (Coords). (2005). *Nuevas claves para la docencia universitaria en el Espacio Europeo de Educación Superior*. Madrid: Narcea
- Bordas, I; Cabrera, F.A. (2002). L'avaluació de l'alumnat a la universitat. *Educar*, 28, 61-82.
- De Miguel, M. (2006c). *Modalidades de enseñanza centradas en el desarrollo de competencias. Orientaciones para promover el cambio metodológico en el Espacio Europeo de Educación Superior*. Universidad de Oviedo.
- Keim, L; Carandell, Z; Esteve, O. (2006). El portfoli en la formació del professorat: un instrument al servei de la reflexió en i sobre la pràctica docent. *Revista de didàctica de la llengua i de la literatura*, 39 35-48.

6. ANNEXOS

ANNEX 1. La carpeta d'aprenentatge⁵

Què és una carpeta d'aprenentatge?

La carpeta d'aprenentatge és una "col·lecció selectiva, deliberada i variada de treballs fets per l'estudiant en què es reflecteixen els esforços, progressos i aprenentatges en una àrea específica al llarg d'un període de temps" al qual l'alumne "projecta la diversitat d'aprenentatges interioritzats" (Bordas i Cabrera, 2002 :76).

La carpeta d'aprenentatge recull el treball realitzat per l'alumne al llarg de les seves pràctiques, que adopta la forma d'evidències, a les quals la informació queda reflectida de forma organitzada i sistematitzada. Per aquest motiu, en alguns casos es proporcionen unes estructures mínimes a considerar⁶. En tot cas, l'alumne té l'opció d'acordar amb el seu tutor o la seva tutora la forma com es pot completar i/o adaptar aquesta estructura bàsica. Les produccions recollides a la carpeta d'aprenentatge informen al propi alumne i a altres agents del procés formatiu que ha realitzat, i permeten evidenciar els seus esforços i fites assolides en relació als objectius d'aprenentatge i als resultats d'aprenentatge establerts prèviament. Per això, com més clara, completa i transparent sigui, més visible serà el procés formatiu de l'alumne. En tot cas, per poder accedir al coneixement i a la valoració de la qualitat dels aprenentatges que s'evidencien a la carpeta d'aprenentatge, es requereix un abordatge profund del seu contingut; és a dir, es requereix un tractament que vagi més enllà de la dimensió estrictament descriptiva, per concedir espai a l'anàlisi de la realitat de la que s'hi ha participat, el contrast entre fonamentació pedagògica i pràctica educativa, la reflexió sobre actuacions desenvolupades i/o observades, la valoració justificada d'accions educatives pròpies i alienes, la fonamentació de les pròpies visions o propostes, etc.

La carpeta d'aprenentatge és, per tant, una estratègia al servei de l'aprenentatge i de l'avaluació. A més, constitueix un instrument d'avaluació, i des d'aquesta dimensió, es fonamenta en la idea que l'avaluació determina la forma com un estudiant es planteja el propi procés d'aprenentatge.

⁵ S'inclou aquesta informació donat que es demana als alumnes que realitzin produccions diverses lligades al seu procés de formació.

⁶ Sovint, aquestes estructures es presenten en forma de taula de doble entrada. Es pot prescindir d'aquest recurs sempre i quan es mantingui la funció que compleix la taula: presentar les relacions existents entre informació de diferent naturalesa.

Cal tenir en compte respecte de la carpeta d'aprenentatge que:

- És una eina formativa basada en la reflexió que cerca la millora i que acompanya l'alumne al llarg del seu procés d'aprenentatge.
- El seu propòsit és el de mostrar el procés de formació, millora i canvi experimentat. Això suposa aportar evidències del procés d'aprenentatge seguit, seleccionant aquelles que permetin documentar el canvi experimentat per l'alumne, i reflexionant sobre les aportacions dels diferents treballs i accions. Així mateix, implica evidenciar les relacions que l'alumne estableix entre fonamentació teòrica i praxis educativa.
- Es vertebrava al voltant del què es fa, per què es fa, com es fa, i com es podria canviar o millorar. En aquest sentit, estimula l'observació de la pròpia pràctica i el propi procés per tal de reflexionar-hi, facilitant la construcció de noves estratègies de formació i d'aprenentatge.
- Hauria de permetre el contrast entre moments diferents: un moment inicial o situació de partida, un desenvolupament i un estat final que permeti identificar un nou punt de partida, diferent del inicial. Per això, caldria distanciar-se, d'alguna manera, de la pròpia actuació, per tal d'observar-la des de la major objectivitat possible.

Orientacions per a la seva elaboració:

- Donat que la seva elaboració requereix d'un determinat nivell d'autodisciplina, de constància i de responsabilitat, convé organitzar-se de manera molt clara: usar el cronograma del dossier per anotar les dates de lliurament, preveure els moments setmanals que s'hi destinaran a la seva elaboració, fer una planificació més detallada i personal per a l'elaboració de les diferents evidències i del diari, etc.
- Convé seguir instruccions, estructures i pautes quan aquestes es proporcionin, i en el cas dels cursos en què les estructures són obertes, convé crear-ne unes al principi, quan es prenguin les decisions relatives al seu contingut.

Aspectes formals⁷:

La carpeta d'aprenentatge ha de complir amb les **condicions mínimes d'adequació** quant als aspectes formals (tipus de lletra, interlineat, marges, inserció de cites, referències bibliogràfiques, annexes, etc.). Així mateix, s'ha de tenir cura de la correcció ortogràfica i gramatical així com de l'ús i adequació de la terminologia pròpia de la professió docent. En la valoració de la carpeta d'aprenentatge es tindran en compte aquestes qüestions i podran suposar-ne el suspens.

ANNEX 2. El diari de pràctiques

Què és un diari?

El diari és un document personal en el qual l'alumne comunica, d'alguna forma, qui és com a mestre en pràctiques, com actua, què fa a l'aula i/o l'escola, com s'hi sent, què li preocupa, què li interessa, què observa,... En aquest sentit, és un instrument de recollida d'informació on es registren de forma continuada sensacions, vivències, inquietuds, sentiments, pensaments, hàbits, accions o percepcions.

⁷ Per a una major adequació formal, convé utilitzar referents adequats. Podreu consultar al campus virtual alguns recursos d'ajuda, com les principals instruccions provinents del Manual de normes APA (disponibles a <http://normasapa.com/>) i/o alguns documents de referència, com les *Orientacions metodològiques per a la presentació de treballs acadèmics*, elaborades per un equip de la Universitat de les Illes Balears, disponible a http://fll.uib.cat/digitalAssets/125/125894_Orientacions-metodologiques_25_06_2017-versio_revisada.pdf.

Per altra banda, al seu diari l'alumne reflecteix allò que viu i allò que aprèn, i per tant, es pot dir que el seu diari està viu: mostra les relacions que s'estableixen, il·lustra arguments o processos reflexius, dóna a conèixer el significat o el sentit que l'alumne atorga allò que viu, informa dels processos de presa de decisions i dóna testimoni de les postures que s'adopten davant la realitat.

El diari pot constituir, per tot això, un instrument per a la millora de la comprensió de la realitat i de si mateix, sempre i quan se'l deixi parlar i es mantingui una postura activa de construcció d'aprenentatges, de comprensió de la realitat, de recerca de significats, etc. Al diari s'estableix, d'alguna manera, un diàleg entre l'alumne en procés de formació i el mestre que es troba en construcció. Tot això té com a marc de referència el propi procés formatiu com a docent i per tant, el contingut del diari es caracteritza per la seva rellevància des del punt de vista pedagògic. Des d'aquest punt de vista, el diari és més analític, introspectiu i reflexiu.

Finalment, el diari té una vessant instrumental important en el sentit que registra i documenta la realitat per a un ús posterior (en aquest cas, a les evidències es 'reconstrueix el diari'). Com més treballat estigui el diari, més treballat podran estar les evidències. Des d'aquest punt de vista, el diari és més descriptiu. Aquestes dues vessants han de ser combinades i s'han de trobar equilibrades.

De tot el que s'ha esmentat fins ara, es deriva el fet que el diari no segueix els mateixos patrons quant a formalitat que una evidència. En aquest sentit, el diari és més anàrquic, no té perquè seguir una estructura estable (tot i que pot donar-se continuïtat als fils de contingut oberts) i està molt més subjecte a la immediatesa del moment en què es recull i registra informació. Si es tenen dubtes al respecte, convé parlar-ne amb el tutor o la tutora, malgrat s'abordarà en algun seminari i es farà feedback durant els primers dies de pràctiques.

Què ha de incorporar un diari? Orientacions generals⁸

- Definició del propi punt de partida quant al perfil docent, quina és la concepció inicial sobre les pròpies habilitats, coneixements i competències en general, quins objectius es plantegen, i quines necessitats de millora i de formació es localitzen.
- Quines són les aportacions de les actuacions realitzades, quines aportacions exteriors han optimitzat el procés d'aprenentatge, quins són exactament els canvis experimentats, a què s'han degut, quines accions realitzades han contribuït al canvi, a què i/o a qui s'atribueixen aquests canvis, com es poden mostrar, quin significat té el canvi que s'ha produït, quines accions es realitzaran per millorar, amb l'ajuda de qui o de quins materials, com es recolliran les mostres d'aquest procés, quines conclusions se'n poden treure, etc. Per què tot això és rellevant en el context de formació de l'alumne.
- Resultats del intercanvi d'idees, opinions, propostes, reflexions... amb els mestres i les mestres, aportacions de l'observació diària de les dinàmiques del centre i de l'aula, dels alumnes, de la pròpia participació i del propi procés de formació (objectius aconseguits, objectius en procés d'aconseguir, seguiment de funcions i responsabilitat, etc.).

⁸ No es planteja en absolut la conveniència de seguir aquestes orientacions com si es tractés d'un guió tancat i rígid; més aviat es formulen amb la intenció d'oferir un ventall ampli de possibles continguts a incloure al diari.

- La pròpia mirada o el propi punt de vista sobre allò més significatiu de la realitat en què es troba. Interrogants, problemes, necessitats que es detecten a la realitat de la qual es participa, propostes de millora i de canvi que es realitzarien, etc.
- El reflex del mode com s'usen i s'apliquen coneixements, actituds, sensibilitats o estratègies propis del perfil de docent en formació.

El diari es farà servir, per tant, cada dia que l'alumne assisteixi al centre de pràctiques. En aquest sentit es recomana que s'utilitzi, d'entrada, un quadern, la qual cosa facilitarà el registre d'informació en qualsevol moment i evita la reformulació formal posterior (perdent-se, d'alguna manera el caràcter inicial del diari). Convé tenir en compte que l'aula és un espai social molt dinàmic, on la intervenció de l'alumne en pràctiques pot ser requerida en qualsevol moment. Per aquest motiu, l'elaboració del diari no ha de ser prioritària davant la participació a l'aula (es poden registrar de manera ràpida idees o paraules clau que es desenvoluparien ja fora de l'escola, a ser possible el mateix dia). En tot cas s'ha de tenir en compte que, precisament perquè l'aula és un espai social, la forma i moment en què es prenguin les anotacions ha de ser del tot respectuosa amb els diferents agents educatius i els infants, i sensible amb les necessitats del moment.

Es presenten algunes frases model per a l'expressió de continguts rellevants al diari:

- Voldria xerrar d'aquest tema perquè per a un docent / per a mi suposa...
- He observat que quan als alumnes.... la seva resposta sol ser més / menys.... Això crec que es deu al fet que....
- He estat parlant amb i me'n he adonat que / m'ha fet veure que / m'ha fet entendre que...
- Em demano per què....
- Me'n estic adonant que la funció del mestre és / representa / suposa /...
- Crec que jo hauria de millorar....perquè.... i per tant el que procuraré és...
- Quant a la meua actuació diria que...
- Em sembla adequat / inadequat / interessant / necessari... que... perquè....
- Veig que es fa servir molt / no es fa servir gens.... tal com hem estat treballant a la Universitat. Penso que potser es deu a que...
- No tinc clar de quina manera faria / diria / enfocaria / plantejaria.... però se m'ocorre que...
- Estic canviant d'opinió / de criteri respecte de Abans, pensava que.... però ara me'n adono que... El canvi es deu al fet que...
- En aquest cas el que jo proposaria és...
- Crec que seria possible fer... d'una altra forma, com...
- Els alumnes de l'aula a la qual faig les pràctiques solen/fan/juguen/diuen.... em sorprèn / no em sorprèn /...perquè...
- Quant al que s'acaba de descriure jo proposaria / intentaria / faria...